

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Державна судова
адміністрація України**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
*(згідно з частиною 3 статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та, відповідно до статті 22 Основного Закону України, не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання,

статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 3 Європейської конвенції з прав людини, статтею 28 Конституції України визначено, що нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання виявлено порушення прав людини на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Новодністровського міського суду Чернівецької області (далі – суд).

Так, 6 листопада 2024 року представниками національного превентивного механізму (далі – представники НПМ) проведено відвідування Новодністровського міського суду, як місця несвободи для виконання функцій національного превентивного механізму, в якому встановлено факти порушень прав людини та недоліки, що потребують вжиття заходів реагування і усунення причин та умов, що їм сприяють.

У рамках перевірки виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього відвідування 6 квітня 2021 року, з'ясовано, що недоліки та порушення, не усунуті, надані рекомендації не виконані за винятком рекомендацій щодо надання доступу до питної води обвинуваченим (підсудним), засудженим, належного і вчасного технічного обслуговування вогнегасників та дотримання термінів придатності лікарських засобів у медичній аптечці.

Так, представниками НПМ встановлено порушення вимог пункту 6.5.1 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди) та вимог пунктів 9, 10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і

кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція). Зокрема у приміщенні суду взагалі відсутні камери для обвинувачених (підсудних), засуджених осіб, а також приміщення для розміщення особового складу варті.

Осіб, які перебувають під вартою, тримають у стаціонарному загородженні у залі судового засідання або в спеціальному автомобілі. Така практика не забезпечує роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Очікування на судові засідання у стаціонарній загородженій кабіні або в спеціальному автомобілі призводить до тривалого утримання підсудних в неприпустимих умовах, що суперечить вимогам міжнародних стандартів прав людини.

Установлено факт порушення вимог пункту 13 Інструкції, а саме: в приміщенні суду відсутній ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від автотранспорту варті до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені (підсудні), засуджені конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку. Окрім цього, коридор, яким здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених не облаштований кнопками звукової сигналізації.

У порушення вимог пункту 14 Інструкції, у суді відсутній спеціальний бокс або огорожена стоянка для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених.

У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливлює реалізацію їх права на професійну правничу допомогу.

Зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини, яке призводитиме до виплат Україною значних сум коштів в якості компенсації.

Згідно із пунктом 1 статті 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статтею 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковими для виконання.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

За цих підстав Європейський суд з прав людини постановив про порушення

статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У порушення вимог пунктів 5.3 та 6.3 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), приміщення суду не обладнано зовнішніми, внутрішніми пандусами та підйомниками, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, у тому числі підсудні (засуджені), які пересуваються за допомогою крісла колісного, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до будівлі суду через службові (конвойні) входи та на другий поверх, де розміщені зали судових засідань для розгляду кримінальних справ та інших приміщень суду.

Крім того, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування особами з інвалідністю у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості маломобільним групам населення потрапити до санітарних кімнат.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю керівництва Новодністровського міського суду, державного органу системи правосуддя та його територіального органу в Чернівецькій області, а також приймаючи до уваги те, що:

відповідно статті 151 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», пункту 2 Положення про Державну судову адміністрацію України, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя № 141/0/15-19 від 17.01.2019, Державна судово адміністрація України здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади з метою створення належних умов функціонування судів і діяльності суддів,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема:

1.1. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими;

1.2. Облаштувати в будівлі суду камери для підсудних (засуджених) виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

1.3. Облаштувати приміщення для розміщення особового складу варті;

1.4. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від автотранспорту варті до зали судових засідань;

1.5. Забезпечити обладнання боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при

неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

1.6. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

2. Вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законодавством відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльності Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт за результатами відвідування Новодністровського міського суду Чернівецької області на 7 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Ірина Ісопенко (095)-020-04-71

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№55.2/25/53 від 03.01.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 03.01.2025 13:32
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400